

ዋሃ ናብ ቁምነገር

ሓደ ጸቓጢ ስርዓት ብብዙሕ ኣገባባት ኢዩ ዝግለጽ። ብትያትር፡ ብግጥሚ፡ ብደርፊ፡ ብማሰ (ኣውሎ)፡ ብዕላል(ዋሃ) ይግለጽ። ሎሚ ሒዘልኩም ቀሪብ ዘሎኹ ዋሃ ናብ ቁምነገር ዝብል ኣርእስቲ ኢዩ። ከምቲ ልሙድ ኣበሃህላ ዋሃ ምስ ቁምነገር ኢዩ። ኣነ ግን እቲ ዋሃ ናይቲ ሓቂ ምንጽብራቕ ስለ ዝኸነዎ ዋሃ ናብ ቁምነገር ኢለዮ ኣሎኹ። ግን “ኣድሓኖም ከኣ ኣርኪቡ ዋሃ ምስ ቁምነገር ክጽሕፍ” ከይትብሉኒ ሓደራ።

ነዛ ኣርእስቲ ዚኣ ክመርጽ ዘገደደኒ፡ ዝሓለፈ ሰሙን “ንእሽቶ ሓወይ ክንዲ ሓሙተይ” እትብል ድራማ (ትያትር) ብኤሪ--ቲቪ (Eri-tv) ንኣዋርሕ ዝኣክል ዝተርኣየት ምስ ረኣኹ ኢዩ። ብመሰረቱ ኣይኩነንዶ ብኤሪ--ቲቪ ዝዘርጋሕ ትያትር ይኹን ወይ ፊልምታት ክርእስ ናይ ብዝኾነ መድያ ዝዘርጋሕ መሃናጊዲታት ዘይካታተል ሰብ ኢዩ፡ ግዜውን የለን። ከይኩ ግን ሓደ ዓርኪይ “እዛ ትያትር እዚኣ ከምዘለዋ ስርዓት ህግደፍ ስለ እተንጸባርቕ ክትሪኣ ኣሎካ” ስለ ዝበለኒ ኢዩ ብሲዲ (CD) ሪኤዮ።

ምናልባሽ ብዙሓት ከም ዝራኣኹምዎ እታ ትያትር ነዋሕ ኢያ ናይ ሓሙሽተ ሲዲታት(CDs) ኮይና ኣብ ቲቪ-ኤሪ ንኣዋርሕ ዝኣክል ብቐጻሊ ዝተርኣየት ኢያ፡ ኣብዚ ብዝርዝር ከገልጸ ዘይካኣል ኢዩ። ብሓጺሩ ግን ስጢፋኖስ ቀንዲ ተዋሳኢ ብምዃን ከም ሓደ ጉርጉር ሽፍታ ከይኩ ይሰርሕ። እቲ ቀንዲ መሸፈቲኡ ንመውስቦ ንል ዘይሃብኩምኒ ኢሉ ኢዩ። ነቶም ቤተሰብ ንል ድማ ንኹሎም በብሓደ ይኣስሮም። ብሽምግልና ወይ ዕርቂ ድማ ዘይኣምን። ነቶም ሽውዓተ ዝኾኑ ኣሓዋቱ ኩሎም የሽፍቶም፡ ኣብቲ ዓዲ ዓመጽ ንክፍጽሙ ከኣ ብሓይሊ ይእዘዙም።

እቶም ዓዲ ሰለይቲ እናሰርዐ ነንሕድሕዶም ከምዘይተኣማመኑ ጌርዎም። ምስቲ ናቱ ሓሳብ ዘይሳማምዑ ንኹሎም ይኣስሮም። ምስቶም እንዳንል ምስ ዝተሓባበሩ ከኣ ገዝኦም፡ እኸሎም ወይ ድማ ሓሰሮም የንድደሎም። ኮታ እቶም ዓዲ ተመሊሶም ነቶም እንዳንል “ ንሓያልሲ እትፈትዎ ሂብካ ኣፋንዎ ከምዝበሃል፡ እንታይ ገበርናኩም ነዛ እትፈትዎዎ ንልኩም ሂብኩም ሰላም ዘይትቡና” ይብልዎም።

ስድራ ቤት ድማ እንካብ ንስጢፋኖስ ምሃብ ዘይግበር ይገብሩ። ንዓቢ ሓዋ የሕጽይዎ። ንል በሪራ ትጠፍእ። ስድራቤት ሕንፍሽፍሽ ይኣትዎ።

እቲ ቀንዲ ምቐረት ናይዚ ትያትር ህዝበስመራ ብፍላይ ድማ መንእሰያት ስጢፋኖስ ብኣቶ ኢሳያስ ስለ ዝምሰል ኢዩ። ከምቲ ኣቐድም ኣቢሊ ዝገለጽኩም፡ ስጢፋኖስ ካብ በረኻ (ጫካ) ናብታ ዓዲ ክኣቱ እንከሎ፡ ዝረኣዮ ሰብ ቀልጢፉ “ስጢፋኖስ ዓዲ ኣትዩ ኣሎ” ይብል’ሞ ሰብኩሉ ይጥንቀቕ። ኣብ ኣስመራ ድማ ኣቶ ኢሳያስ ካብ ባጽዕ ናብ ኣስመራ ክድይብ እንከሎ “ስጢፋኖስ መጸኡ” ይብልዎ።

ዋእ! ሓቆም ከኣ እታ ስጢፋኖስ ዘደልያ ዘሎ ንል ምስ ናይ ኣቶ ኢሳያስ ስልጣን ትመሳሰል፡ ከምቲ ሽፍታ ስጢፋኖስ ብሓይሊ ዝደልያ ዘሎ ንል፡ ኣቶ ኢሳያስ ህዝቢ ኤርትራ “ስልጣን ናብ ዋንኡ ናብ ህዝቢ ኣረክብ” እንተ በሎዶ ኣይኮነን ካብ ሓጊ ወጺኡ ብሓይሊ ዝኣስርን ዝቐትልን ዘሎ? ኣብዚ ትያትር’ዚ እታ ስድራቤት ምስ ጨነቓ ደቃ ነንሕድሕዶም ከተዋስብ ዘተገደደት፡ እዚ ሕጂ ዘሎ ኩነታት ናይ ሳዋ ኣይመስልን ድዩ? ብሓጺሩ ከኣ ኣቶ ኢሳያስ ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ኤርትራ ኣይሸፈተን ድዩ?

አብዚ ትያትር'ዚ አዚያ ዝማረኸትኒ ነጠቢ ኣላ። ዳርጋ ኣብቲ መወዳእታ ናይቲ ፊልም፡ ንሓንቲ ኣብቲ ገረብ እትርከብ ፍረ፡ ሓንቲ ዑፍ መጺኣ ክትበልፍ ትፍትን፡ ካብኣ ዝሓየለት ዑፍ መጺኣ ተሕድጋ፡ እንደገና ንዓኣውን ካብኣ እትሕይል ተሕድጋ፡ ጽንሕ ኢላ ካብ ኩለን ዝሓየለት ዑፍ ክትበልፍ ትፍትን'ም ኣብ መጨረሻ ኩለን ኣኼባ ጌረን ነታ ሓያል ዑፍ ኣልቂቕን ነታ ፍረ ተማቂለን ብሓባር ይበልፍኣ።

ናብታ ትያትር ክምለስ፡ እታ በሪራ ዝጠፍአት ንል (ሚለና) ስጢፋኖስ ንግዜኡ ይረኸባ'ም ብሓይሉ ንሓው ክትምርፀውዮ ኢኺ ይብላ። ንሳ ግን እንደገና ካብ ኢድ እዚ ሽፍታ መሊቋ ብምጥፋእ ዓዲ ትመለስ። ዓዲ'ውን መሪሪዎም ንስጢፋኖስ ሓዞም ናብ ሓጊ ክቐርብዎ ይሳማምዑ። ስጢፋኖስ ድማ ሰሚዑ ካብ ሃገር ወጺኡ ይጠፍእ። ግርም ትያትር ዎ ግርም መደምደምታ!

ልክዕ ኢዩ ስርዓት ህግደፍ ጽኑዕ ሳንሱር ኣለዎ። ግን ከኣ እቲ ንዓኡም ተመሊሱ ዝወቐዕ የርእዩ፡ ቀድሚ ሕጂ ይዝከረኒ፡ [ንጉሰ ወይ ንጉሰ](#) ዝብል ትያትር ሰሪሖም፡ ኣብ መወዳእታ እቲ ህዘቢ ንንጉሰ “ህዘቢ ቆጽሊ ዘየውደቐሉ መራሒ ኣይምርሓናን” በልዎ። እሞ ንኣቶ ኢሳያስ ድኣ መን ቆጽሊ ኣውዲቐሉ? ብመሰረቱ እዚ ንስርዓት ህግደፍ ስለ ዝጻረር ክረኤ ኣይነበሮን።

ክቡራት ኣንቡብቲ ሓጅ'ውን ግዜ'ዶ ረኺቡ ኢዩ ዋሃ ምስ ቁምነገር ክነግረና ከይትብሉ-ኒ'ምበር ካብዚ ቀጺለ እዘን ዝስዕባ ዋሃታት ግን ድማ ቁምነገር ዝመልልኡን ከካፍለኩም ፈቐዱለይ? ገሌኹም ሰሚዕኩምዎን ክትኮኑ ትኸእሉ፡ ግንከ ክምስ ኢልኩም ክትሓልፍዎን፡ እቶም ዘይሰማዕኩምዎን ድማ ንኸሃናጋዓኹም ተስፋ እገብር።

1. ሓንቲ ነብሰ ጸር ሰበይቲ ኣብ ኣስመራ ናይ ሕርሲ መዓልታ ሓሊፉ ናብ ዶክተር ከደት'ም “ዶክተር እነሆ ዓስራይ ወርሓይ ሓሊፉ ቆልዓ ምውጻእ ኣብዩ” በሎቶ። ዶክተር ድማ ስንቢዱ “ዋእ! ከኸውን ኣይኸእልን ኢዩ። መዓልቲ ተጋጊኺ ኣሎኺ” በላ። ንሳ ድማ “ኣይተጋገኹን። ናይ መጀመርታ ውላደይ ኣይኮነን በዚ ጉዳይ'ዚ ዝተምኮርኩ ኢዩ” በለቶ። ዶክተር ተግራጢሩ፡ “ይንቀሳቐስ'ዶ ኸን?” በላ። ንሳ ድማ “ኣረ ይዛረብ እኳ ድኣ” ምስ በለቶ፡ “እንታይ ይብል” በላ። “ኣለው'ድዮም ይብለኒ'ም መን'ዮም ንሶም ምስ በልክዎ፡ መን'ዶሎ ኢዩ ንሶም'ምበር ህዛባዊ ግንባር፡ ምስ በለኒ፡ እወ ኣለው ምስ በልክዎ ተመሊሱ ይድቕስ” በለት ይበሃል።

2. ብምግፋፍ ዝሰከሉ ዓሳታት ካብ የመን ሃዲሞም ናብ ገማግም ባጽዕ ይመጹ። ኣብኡ ዝጸንሑ ዓሳታት፡ “እንታይ ከኸውን ድኣ ሸበድበድ ትብሉ?” እንተ በልዎም፡ “ዋእ! ከመይድ'ዩ ኣብዚ ገፈፍቲ'ዶ ኣየለውን'ዮም?” ምስ በልዎም፡ “ኣብዝስ ሰብ'ምበር ዓሳ ኣይገፈፍን” በልዎም ይበሃል።

3. ሓደ ኤርትራዊ ዘጋ ሓደ ገዜ ሓንቲ ደርህ ካብ ኣስመራ ገዚኡ ብኣውቶቡስ ንከረን ክኸይድ እንከሎ፡ ወተሃደራት ህግደፍ ኣብቲ ብሎኮ (ጫፍ) ናይ ከረን ጸኒሖም ናይ ቀረጽ ፍተሻ ይገብሩ ነበሩ። መቐስ ንስርዓት ህግደፍ ገንዘብ ሂወቱ ኢዩ'ም “ንዛ ደርህ ቀረጽ ክፈለላ” በልዎ። ንሱ ድማ “ንደርህ ከመይ ጌረ ቀረጽ ክኸፍለላ” ብማልተ ተኸራኸሮም። ምስኡ ዝነበረ ዓርኩ “ኣታ ዓረኪይ ከላ እንዶ

ገዳ እዛ ደረሰ ገለ እንቋቋሖ ከይተውድቕ'ሞ ዕዳ ከይውሱኹልካ ቅልጥፍ ክፈል ተገላገል" በሎ ይበሃል።

በዚ ኢጋጣሚ'ዚ ዝመጽእ ዘሎ ኣብ ሃገርና ዝብዕል ልደት፡ ነቲ ብክርስትና ዝእምን ህዝብና ርሑስ ልደት ነቲ ብእስልምና ዝእምን ህዝብና ድማ ርሑስ ዒድ ዓራፋት ይግበረልና ከምኡ ድማ ናይ ህዝብና ራህዋን ሓርነትን ሓድሽ ዓመት ንክኸውን ልባዊ ትምኒተይ ኢዩ።

አድሓኖም ፍትዊ(12-30-06)

comment: fitiwi@planet.nl